

БОЖАНКА КОНСТАНТИНОВА
С ПОПЪТНИЯ ВЯТЪР НА
ДОВЕРИЕТО

chitanka.info

Творчеството за деца на Михаил Лъкатник е неотделимо от цялата след девето септемврийска литература. Името му заслужено се нарежда сред имената на първомайсторите на социалистическата ни детска литература — Асен Босев, Цветан Ангелов, Леда Милева, Александър Муратов, Николай Зидаров... Михаил Лъкатник свързва своя творчески живот с живота на съвременните деца.

Михаил Лъкатник създава голям брой стихотворения, събрани в редица отделни книги, между които „Далечни брегове“, 1968 г., „Деца на слънчева земя“, 1970 г., „Алена чайка“, 1974 г. В стихосбирките на поета се открояват ведри и оптимистични интонации, родени от щастливия, свободен делник на пионерите и чавдарчетата, от живота им в училище и на лагер. Не са малко и кратките стихове на Михаил Лъкатник, плод на уменията му да общува непринудено със света на най-малките, да открива в него наивността и рядката поетичност на въображението. В поезията на Лъкатник за деца откриваме и хумористични стихове — в тях творецът деликатно, с добродушна усмивка осмива някои детски грешки и несъвършенства.

Този сърдечен, свързан с детството на съвременните деца, с техните вълнения и мечти майстор на поезия за деца създава и приказната поема „Невероятните приключения на Билянка разпилянка и Живко ленивко“ и два романа — „Белият кораб“ и „Щастливо плаване, Юнга“. И в тях Михаил Лъкатник разглежда актуални съвременни въпроси — в приказно или в реалистично повествование той включва важни, определящи нравствени черти от облика на детето и юношата, проследява развитието на техните характери, доказва чистотата и доброто начало у тях.

„Щастливо плаване, Юнга“ излезе от печат през 1973 година. Неговата поява беляза началото на една твърде плодотворна проблематика, свързана със съдбата на децата с трудно детство. За изминалите петнадесетина години книгите, посветени на живота на децата без детство, на възпитаниците на трудововъзпитателни училища набъбна внушително. Естествено за такъв продължителен период се промени много и статутът на децата и младежите, които, изведени от осигурения, спокойния живот в семейството, стават правонарушители.

Началото на интереса към тази толкова привлекателна за белетристите проблематика, която създава възможност за редица

сериозни наблюдения върху поведението на различни слоеве от нашето общество, постави Михаил Лъкатник със своя роман „Щастливо плаване, Юнга“. В какво се състои силата, житейската убедителност на този роман? Защо и днес той звучи художествено убедително, с какво вълнуват неговите страници?

На първо място — с истинността на разказаната история, с човечността, която изпълва страниците на книгата. Пешо или Юнгата — прякор, който момчето получава заради голямата си обич към морето и мечтата да стане моряк — се оказва в един момент зад борда на живота. Щастливото семейство рухва с внезапната смърт на бащата — помполит на презокеански кораб. Майка му — слаба, малодушна жена — изоставя децата си и тръгва по свой път. А пътят на Юнгата се оказва мъчително тежък, изпълнен с лутания, с грешки. Останал без подкрепа и обич, той като че запазва от годините на щастливото си ранно детство само една мечта — да се добере до морето, до бленувания кораб, с който да достигне до далечни брегове. Колкото може по-далечни от осиротелия негов дом! Именно в този момент момчето се поддава на необмислено решение — събира момчетата, довчерашни „моряци“, на построения от тях в двора „кораб“, и организира кражби из квартала. Целта е момчетата да съберат пари, за да заминат сами на море...

Така Юнгата се среща с инспектор Савов. Тази среща спасява момчето, защото Савов не е бездушен чиновник, а сърдечен и искрено загрижен за съдбата на момчетата възрастен, мъдър човек. Сдържано, ненадрапено, с разбиране, той успява да върне Юнгата към неговата мечта.

Михаил Лъкатник разкрива тази обикновена история със завидна човечност и простота. В неговото повествование няма пресилени, търсени драматични конфликти. Изложението не натрапва авторските внушения — те се открояват благодарение единствено на логиката на събитията и на поведението на героите. Повествованието звучи естествено, житейски правдиво и поради умело избраната от автора композиция на романа. Историята започва от момента, когато Юнгата е вече истински моряк и се завръща в родното си градче. Спомените за неговата собствена съдба се редуват с наблюденията на младежа върху поведението на инспектор Савов при срещите му с нови деца — закононарушители.

„... Да, откъде ги вземаше инспектор Савов тия чисти носни кърпички? Във всеки джоб ли имаше по една?...“

Този въпрос Юнгата си задава, когато наблюдава новите разговори на инспектора с наранени, отчуждени, самотни деца и когато си спомня и своите отминали, отдавнашни разговори в неговия кабинет. Сълзите на децата пречистват техните души, възвръщат доверието им в човечността и доброто.

Инспектор Савов е обикновен човек Михаил Лъкатник съзнателно изгражда неговия образ, без да изтъква никакви изключителни черти в неговия характер. Белетристът оставя читателя сам да се замисли и оцени трудната, пълна с напрежение, обич и себераздаване, истински човечна дейност на инспектора. Спомените и дълбоката благодарност на Юнгата са най-верният критерий, с който може да бъде оценена мъчителната борба на инспектор Савов за спасяване на момчетата, попаднали при него.

Юнгата и неговите родители, баба му, приятелите му, тъмноокото момиче Светла са герои с по-активно или по-бегло присъствие в романа. Те са ярки, пластични образи, които създават атмосфера на житейска правдивост. Михаил Лъкатник умело фабулира, без да усложнява повествованието, той създава вътрешна динамика, напрежение.

„Щастливо плаване, Юнга“ е книга, попила истински развълнуването, човешко и гражданско съпричастие и на самия автор към съдбата на децата с трудно детство. Именно това активно съпричастие на Михаил Лъкатник най-силно приобщава читателя към вложените в романа високохуманни идеи.

Божанка Константинова

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.